

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3270/2023
11.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Жељка Шкорића, председника већа, Татјане Миљуш и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., чији су пуномоћници Данко Меловић и Милош Милић, адвокати из ..., против тужене Основне школе „Трећи крагујевачки батаљон“ Крагујевац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 214/23 од 03.03.2023. године, у седници одржаној 11.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 214/23 од 03.03.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 607/22 од 15.09.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да јој на име накнаде штете због неисплаћивања накнаде за стручно усавршавање, у периоду од 20.11.2017. до 20.11.2020. године, исплати износ од 30.747,38 динара, са законском затезном каматом, почев од 29.01.2022. године, као дана после вештачења па до исплате, као и износ од 8.121,21 динар као камату до дана вештачења, а све у року од осам дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом извршења. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи плати трошкове парничног поступка у износу од 71.330,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 214/23 од 03.03.2023. године, преиначена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 607/22 од 15.09.2022. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле да се обавезе тужена Основна школа „Трећи крагујевачки батаљон“ из Крагујевца да јој на име накнаде штете због неисплаћивања накнаде за стручно усавршавање у периоду од 20.11.2017. до 20.11.2020. године исплати износ од 30.747,38 динара, са законском затезном каматом, почев од 29.01.2022. године, као дана после вештачења па до исплате, као и износ од

8.121,21 динар, као камату до дана вештачења, као неоснован. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију из члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку, побијајући је због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон) – у даљем тексту ЗПП и утврдио да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код тужене на радном месту наставника ... са 100% радног времена и у утуженом периоду је похађала различите програме обуке у циљу сталног стручног усавршавања. Решењем тужене о структури радног времена тужиле у оквиру четрдесеточасовне радне недеље од 31.08.2018. године и од 02.09.2019. године за школску годину 2017/2018, 2018/2019 и 2019/2020, била је предвиђена обавеза стручног усавршавања у трајању од 0,5 часова у оквиру четрдесеточасовне радне недеље. У исплатним листићима за утужени период, није посебно исказана ставка која се односи на исплату накнаде плате за стручно усавршавање. Висина потраживања тужиле утврђена је од стране вештака економско-финансијске струке за укупно 91,5 сати стручног усавршавања, а које је остварила у периоду од 20.11.2017. до 20.11.2020. године, која је обрачуната у висини просечне плате у претходних 12 месеци, сагласно члану 23. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужила није користила слободне дане (плаћено одсуство) за остварене часове стручног усавршавања), па како тужена није доказала да је тужиле доношењем решења омогућила коришћење слободних дана на име остварених часова стручног усавршавања, то тужиле припада право на накнаду плате за остварене часове стручног усавршавања.

Другостепени суд је, налазећи да је на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право, преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев тужиле на име тражене накнаде штете због неисплаћивања накнаде за стручно усавршавање у спорном периоду.

По становишту тог суда тужила је ради реализације жељеног вида прописаног програма стручног усавршавања које је похађала ван установе у којој је била запослена имала право да тражи плаћено одсуство са рада од послодавца. Како тужила није доказала да је у спорном периоду остварила право на плаћено одсуство са рада за наведени вид стручног усавршавања (ван тужене школе), јер је исто похађала у нерадне дане, по распореду који је унапред био одређен од стране организатора стручног усавршавања на који тужена није могла да утиче, то јој, по оцени другостепеног суда, не припада право на потраживану накнаду.

По налажењу Врховног суда, одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 151. став 4. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/17... 6/20), прописано је да наставник, васпитач и стручни сарадник има право на одсуство из установе у трајању од три радна дана годишње ради похађања одобреног облика, начина и садржаја стручног усавршавања. Распоред одсуства наставника, васпитача и стручног сарадника ради стручног усавршавања планира педагошки колегијум.

Одредбом члана 4. Правилника о сталном стручном усавршавању и напредовању у звање наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, број 81/17, 48/18), прописано је да се стално стручно усавршавање остварује, између осталог, активностима које: 1) предузима установа у оквиру својих развојних активности, и то: (1) извођењем угледних, односно огледних часова и активности са дискусијом и анализом; (2) излагањем на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе, са обавезном анализом и дискусијом; (3) приказом стручне књиге, приручника, дидактичког материјала, стручног чланка, истраживања, студијског путовања и стручне посете са обавезном анализом и дискусијом; (4) учешћем у: истраживањима, пројектима образовно-васпитног карактера у установи, програмима од националног значаја у установи, међународним програмима, скуповима, семинарима и мрежама, програму огледа, раду модел центра; 2) се спроводе по одобреним програмима обука и стручних скупова, у складу са овим правилником; 3) предузима министарство надлежно за послове образовања (у даљем тексту: Министарство), Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Педагошки завод Војводине, центри за стручно усавршавање; 4) се организују на међународном нивоу у области образовања и васпитања, односно учешћем на међународним семинарима, програмима обука и стручним скуповима везаним за образовање и васпитање; 5) предузима наставник, васпитач и стручни сарадник у складу са личним планом професионалног развоја, а нису обухваћене тач. 1)-4) овог члана; 6) остварују високошколске установе на основу програма у оквиру целоживотног учења.

Чланом 5. овог Правилника, прописано је да стручно усавршавање из члана 4. став 1. тач. 1)-3) овог правилника јесте обавезна активност наставника, васпитача и стручног сарадника утврђена педагошком нормом, у оквиру 40-часовне радне недеље (став 1). Облике стручног усавршавања наставника, васпитача и стручног сарадника из члана 4. став 1. тач. 2) и 3) надлежни орган или организација одобрава по утврђеној процедури (став 2). За стручно усавршавање из члана 4. став 1. тач. 2)-4) овог правилника наставник, васпитач и стручни сарадник има право на плаћено одсуство у складу са Законом о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон) и посебним колективним уговором (став 3).

Чланом 23. ст. 1. и 2. наведеног Правилника, прописано је да наставник, васпитач и стручни сарадник у оквиру норме непосредног рада са децом, ученицима и одраслима као и других облика рада има право и дужност да се стручно усавршава, као и право да одсуствује са рада, у складу са Законом и прописом донетим на основу њега. У оквиру пуног радног времена наставник, васпитач и стручни сарадник има 64 сати годишње различитих облика стручног усавршавања, и то: 1) 44 сата стручног

усавршавања које предузима установа у оквиру својих развојних активности из члана 4. став 1. тачка 1) овог правилника; 2) 20 сати стручног усавршавања из члана 4. став 1. тач. 2)-4) овог правилника, за које има право на плаћено одсуство.

Према одредби члана 16. став 1. тачка 13) Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 21/15 ... 92/20), запослени има право на плаћено одсуство у укупном трајању до седам радних дана у току календарске године, и то, између осталог, у случају стручног усавршавања до 5 радних дана, док према одредби члана 23. овог колективног уговора, запослени има право на накнаду плате у висини која се обрачунава и исплаћује према одредбама Закона о раду за време проведено на годишњем одмору, плаћеном одсуству и државном празнику (став 1); запослени има право на накнаду плате у висини која се обрачунава и исплаћује у висини просечне плате у претходних 12 месеци, између осталог, у случају стручног усавршавања (став 2).

Имајући у виду наведено, супротно наводима ревизије, правилан је закључак другостепеног суда да тужилји не припада право на накнаду плате на име плаћеног одсуства због стручног усавршавања, које је похађала ван тужене школе, у нерадне дане. Наиме, наставник, односно васпитач и стручни сарадник има право и дужност да се стручно усавршава, као и право на плаћено одсуство са рада ради тога у прописаном трајању. Међутим, и по налажењу Врховног суда, на ову обавезу тужилје, не утичу околности на које се тужилја позивала у току поступка, правдајући свој захтев чињеницом да је стручно усавршавање, односно обуку похађала ван просторија тужене школе у нерадне дане, с обзиром да је на тужилји био избор на који начин ће да испуни услове за добијање лиценце, при чему је распоред одржавања обуке био унапред одређен од стране организатора стручног усавршавања, а тужена на исти није могла да утиче.

Са изнетих разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци, а на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Како је ревизија тужилје одбијена, одбијен је и њен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу чл. 153. и 154. став 2. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Жељко Шкорић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић